

System kontroli wewnętrznej w Banku Spółdzielczym w Suchej Beskidzkiej

I. CELE I ORGANIZACJA SYSTEMU KONTROLI WEWNĘTRZNEJ

§ 1

Cele systemu kontroli wewnętrznej

W Banku Spółdzielczym w Suchej Beskidzkiej funkcjonuje system kontroli wewnętrznej, którego celem, zgodnie z art. 9c ust. 1 Prawa bankowego, jest zapewnienie w Banku:

- 1) skuteczności i efektywności działania,
- 2) wiarygodności sprawozdawczości finansowej,
- 3) przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem,
- 4) zgodności działania z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

§ 2

Zasady funkcjonowania Systemu Kontroli Wewnętrznej

System kontroli wewnętrznej funkcjonujący w Banku Spółdzielczym w Suchej Beskidzkiej oparty jest o rozwiązania wynikające z:

- 1) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe,
- 2) ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających,
- 3) Rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 8 czerwca 2021 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz polityki wynagrodzeń w bankach,
- 4) Wytycznych w sprawie zarządzania wewnętrznego (EBA/GL/2021/05 z dnia 2 lipca 2021 r.);
- 5) Rekomendacji H KNF dotyczącej systemu kontroli wewnętrznej w bankach,
- 6) Rekomendacji Z KNF dotyczącej ładu wewnętrznego w bankach,
- 7) Wytycznych dotyczących wdrożenia Rekomendacji H Komisji Nadzoru Finansowego dotyczącej systemu kontroli wewnętrznej w bankach wydanej w kwietniu 2017 r. wprowadzonych przez SSOZ BPS w grudniu 2020 r.,
- 8) Wytycznych Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS dotyczących wdrażania Rekomendacji Z KNF u Uczestników Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS wprowadzonych przez SSOZ BPS w październiku 2021 r.,
- 9) innych powszechnie obowiązujących przepisów prawa oraz dobrych praktyk w zakresie funkcji audytu oraz systemu kontroli wewnętrznej.

§ 3

Funkcja kontroli

1. Na funkcję kontroli składają się:
  - 1) mechanizmy kontrolne,
  - 2) niezależne monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych,
  - 3) raportowanie w ramach funkcji kontroli.
2. Bank przypisuje kluczowe mechanizmy kontrolne procesom istotnym.

3. Bank zapewnia dokumentację funkcji kontroli w szczególności przez:
  - 1) rejestrowanie każdej operacji, transakcji, produktu i usługi oraz opis systemu, procesu, struktury organizacyjnej,
  - 2) opis, w formie matrycy funkcji kontroli, powiązania celów, o których mowa w § 1, z procesami w działalności Banku, które zostały uznane za istotne oraz kluczowymi mechanizmami kontrolnymi i niezależnym monitorowaniem przestrzegania tych mechanizmów kontrolnych.

§ 4

Struktura Systemu Kontroli Wewnętrznej

1. Funkcjonujący w Banku system kontroli wewnętrznej, zorganizowany jest na trzech niezależnych i wzajemnie uzupełniających się poziomach (liniach obrony):
  - 1) **pierwsza linia obrony (Poziom I)** – zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku, na podstawie między innymi ustanowionych limitów, zgodności działania z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, przepisami wewnętrznymi Banku oraz przyjętymi w Banku standardami rynkowymi. Na tym poziomie komórki/jednostki organizacyjne w ramach funkcji kontroli odpowiadają za identyfikację ryzyka, zaprojektowanie i wdrożenie mechanizmów kontrolnych oraz za monitorowanie poziome (weryfikacja bieżąca lub testowanie) przestrzegania mechanizmów kontrolnych w ramach własnej linii. **Pierwszą linię obrony w Banku tworzą:** Wiceprezes ds. handlowych, Zespół ds. Kredytów, Zespół Obsługi Klienta, Oddziały, Punkty Obsługi Klienta, Stanowisko ds. marketingu, Główny Księgowy, Zespół Finansowo-Księgowy, Obsługa informatyczna, Stanowisko organizacyjno-administracyjne.
  - 2) **druga linia obrony (Poziom II)** – zarządzanie ryzykiem przez pracowników banku zatrudnionych na stanowiskach związanych z zarządzaniem ryzykiem lub w komórkach organizacyjnych niezależnie od zarządzania ryzykiem na I linii oraz działalność Stanowiska ds. zgodności poprzez identyfikację, ocenę, kontrolowanie, monitorowanie i raportowanie ryzyka, a także monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych w ramach własnej linii oraz w stosunku do I linii obrony w ramach monitorowania pionowego. Drugą linię obrony stanowią w Banku komórki organizacyjne mające za zadanie zapewnienie stosowania mechanizmów kontrolnych oraz dokonywanie niezależnego monitorowania ich przestrzegania. Komórki drugiej linii obrony, poza komórkami wskazanymi w przepisach prawa, wybierane są z zachowaniem zasady niezależności oraz zgodnie z kryteriami przypisania do odpowiedniej linii. **Drugą linię obrony w Banku tworzą:** Prezes Zarządu, Wiceprezes Zarządu ds. finansowo-księgowych, Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz, Stanowisko ds. zgodności, Stanowisko analityka kredytowego, Stanowisko wiarygodności trudnych oraz Komitet Kredytowy.
  - 3) **trzecia linia obrony (Poziom III)** – audyt wewnętrzny, mający za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem oraz systemu kontroli wewnętrznej, który jest realizowany przez niezależną komórkę audytu wewnętrznego umiejscowioną na mocy zapisów Umowy Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS w Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.
2. Szczegółowe zasady funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej określa Regulamin Kontroli Wewnętrznej w Banku Spółdzielczym w Suchoj Beskidzkiej, uchwalany przez Zarząd i zatwierdzany przez Radę Nadzorczą Banku.

3. Schemat struktury systemu kontroli wewnętrznej Banku Spółdzielczego w Suchej Beskidzkiej oparty jest na wytycznych SSOZ BPS i został przedstawiony w Załączniku nr 1.
4. Schemat struktury organizacyjnej Banku Spółdzielczego w Suchej Beskidzkiej z uwzględnieniem podziału na linie obrony w ramach systemu kontroli wewnętrznej został przedstawiony w Załączniku nr 2.

§ 5

Kontrola realizowana na Poziomie I

1. Celem kontroli realizowanej na Poziomie I jest zapewnienie zgodności wykonywanych czynności z procedurami wewnętrznymi, a także bieżące reagowanie na stwierdzone nieprawidłowości oraz monitorowanie mechanizmów kontrolnych. Kontrola ta obejmuje stanowiska, grupy ludzi lub jednostki organizacyjne odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji.
2. Kontrola sprawowana jest w zakresie jakości i poprawności wykonywanych czynności przez każdego pracownika oraz dodatkowo przez osoby z nim współpracujące i jego bezpośredniego przełożonego oraz wszystkie osoby, którym czynności kontrolne wyznaczono w zakresach obowiązków.

§ 6

Kontrola realizowana na Poziomie II

1. Kontrola realizowana na Poziomie II to czynności kontrolne realizowane przez specjalnie dedykowane do tego stanowiska lub komórki organizacyjne Banku, niezależne od zarządzania ryzykiem i kontroli wykonywanych na Poziomie I, z zachowaniem zasady braku konfliktu interesów w realizacji czynności kontrolnych.
2. Kontrola, o której mowa w ust. 1 ma charakter ciągły i kompleksowy. Celem kontroli realizowanej na Poziomie II jest ocena skuteczności mechanizmów kontrolnych na Poziomie I i Poziomie II oraz ocena prawidłowości przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w działalności Banku.
3. W Banku funkcjonują następujące mechanizmy zapewniania niezależności Stanowiska ds. zgodności:
  - 1) Zarząd i Rada Nadzorcza zatwierdza „Regulamin funkcjonowania Stanowiska ds. zgodności”,
  - 2) Stanowisko ds. zgodności funkcjonuje w Banku jako samodzielna komórka organizacyjna bezpośrednio podległa Prezesowi,
  - 3) Stanowisko ds. zgodności ma zapewniony bezpośredni kontakt z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej, tzn. ma prawo zgłaszania zagadnień dotyczących zgodności Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej, a także członkom Rady Nadzorczej lub Zarządu,
  - 4) Powoływanie i odwoływanie osoby na Stanowisku ds. zgodności odbywa się za zgodą Rady Nadzorczej,
  - 5) Odwołanie osoby na Stanowisku ds. zgodności odbywa się za zgodą Rady Nadzorczej po uprzednim wysłuchaniu przez Radę Nadzorczą,
  - 6) W Banku funkcjonuje szczegółowy tryb kontroli wynagrodzeń pracowników zatrudnionych na Stanowisku ds. zgodności, zapewniający niezależność i obiektywizm wypełniania przez nich zadań oraz umożliwiający zatrudnianie osób o odpowiednich kwalifikacjach, doświadczeniach i umiejętnościach,
  - 7) Wysokość wynagrodzenia (w tym premii) pracownika na Stanowisku do spraw zgodności nie powinna być uzależniona od wyników finansowych Banku,

- 8) W Banku istnieją mechanizmy chroniące pracownika na Stanowisku ds. zgodności przed nieuzasadnionym wypowiedzeniem stosunku pracy,
  - 9) W przypadku zmiany na Stanowisku ds. zgodności, Bank niezwłocznie informuje o tym fakcie Komisję Nadzoru Finansowego, wraz ze wskazaniem przyczyny zmiany.
4. Zadania Stanowiska ds. zgodności zostały określone w „Regulaminie organizacyjnym Banku Spółdzielczego w Suchej Beskidzkiej” oraz „Regulaminie funkcjonowania Stanowiska ds. zgodności w Banku Spółdzielczym w Suchej Beskidzkiej”.
5. Do zakresu zadań Stanowiska ds. zgodności należy m.in.:
- 1) Ocena zgodności funkcjonowania Banku z regulacjami wewnętrznymi, powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, ogólnie przyjętymi zasadami postępowania i standardami rynkowymi.
  - 2) Opiniowanie projektów wewnętrznych regulacji oraz projektów ich zmian, przygotowanych przez komórki organizacyjne.
  - 3) Identyfikacja, ocena, monitorowanie i kontrolowanie ryzyka braku zgodności oraz raportowanie na temat ryzyka braku zgodności do Zarządu oraz Rady Nadzorczej.
  - 4) Kontrola ryzyka braku zgodności, rozumiana jako oddziaływanie na jego poziom poprzez działania podejmowane przez Stanowisko ds. zgodności, w tym w zakresie stosowania mechanizmów kontrolnych,
  - 5) Monitorowanie poziomu ryzyka braku zgodności po zastosowaniu mechanizmów kontrolnych, o których mowa pkt 4, w szczególności poprzez wykorzystanie wyników oceny ryzyka oraz przeprowadzanie testów zgodności,
  - 6) Monitorowanie przestrzegania zasad etyki w Banku,
  - 7) Opracowywanie i aktualizacja procedur regulujących proces zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku.
  - 8) Przedstawianie Zarządowi propozycji działań, które będą miały na celu minimalizowanie powstałego ryzyka braku zgodności i ograniczanie występowania naruszeń prawa i norm postępowania w przyszłości.
  - 9) Opiniowanie projektów nowych produktów lub procesów pod kątem zgodności z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.
  - 10) Ocena działań podejmowanych przez Bank w zakresie rozpatrywania zgłoszonych skarg i reklamacji klientów.
  - 11) Weryfikacja pod kątem prawnym dokumentacji zewnętrznej (obejmującej dokumenty opracowane przez Bank i przekazywane klientom, kontrahentom i osobom trzecim, np. wzory umów, schemat wyciągów bankowych, broszury reklamowe, informacje prasowe, informacje w witrynach internetowych).
  - 12) Koordynacja i nadzór nad tworzeniem i aktualizacją zbioru regulacji wewnętrznych Banku.
  - 13) Koordynacja przeglądów zarządczych procesów i procedur wewnętrznych, monitorowanie terminowości i zakresu aktualizacji procedur pod kątem ich zgodności z przepisami prawa i standardami rynkowymi.
  - 14) Kształtowanie świadomości istnienia ryzyka braku zgodności wśród pracowników Banku poprzez współpracę przy organizacji szkoleń w obszarze zgodności.
  - 15) Działania konsultacyjne i doradcze w obszarze zgodności dla innych komórek i jednostek organizacyjnych.
  - 16) Współpraca ze wszystkimi jednostkami i komórkami organizacyjnymi w zakresie zapewnienia zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.
  - 17) Prowadzenie rejestru konfliktu interesów.
  - 18) Uczestnictwo w posiedzeniach Zarządu.

- 19) Uczestnictwo w posiedzeniach Rady Nadzorczej, w przypadku gdy przedmiotem posiedzenia są zagadnienia związane z systemem kontroli wewnętrznej, w tym zapewnianiem zgodności, audytem wewnętrznym lub zarządzaniem ryzykiem.
6. Stanowisko ds. zgodności jest wyodrębnione w ramach struktury organizacyjnej Banku i podlega bezpośrednio Prezesowi Zarządu.

§ 7

Kontrola realizowana na Poziomie III

1. Kontrola realizowana na Poziomie III to funkcja audytu wewnętrznego (audyt wewnętrzny) realizowana przez Spółdzielnię Systemu Ochrony BPS, która ma za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej Banku.
2. Audyt wewnętrzny polega na okresowym badaniu, ocenie i doskonaleniu istniejących wdrożonych mechanizmów kontroli wewnętrznej oraz ich praktycznego stosowania. Audyt wewnętrzny ocenia zarówno zaprojektowanie jak i efektywność kontroli realizowanych na Poziomie I i II, a także ocenia skuteczność i adekwatność systemu zarządzania ryzykiem.
3. Zasady organizacji i realizacji audytu wewnętrznego są uregulowane w Załączniku nr 11 do Umowy Systemu Ochrony.

II. ODPOWIEDZIALNOŚĆ ORGANÓW ZARZĄDZAJĄCYCH I NADZORUJĄCYCH ZA ZAPROJEKTOWANIE, WPROWADZENIE ORAZ ZAPEWNIENIE SKUTECZNEGO I ADEKWATNEGO SYSTEMU KONTROLI WEWNĘTRZNEJ

§ 8

Zarząd Banku

1. Do obowiązków Zarządu Banku należy zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie we wszystkich jednostkach organizacyjnych i komórkach organizacyjnych Banku funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej, który obejmuje funkcję kontroli oraz Stanowisko do spraw zgodności.
2. Zarząd Banku zapewnia niezależność Stanowisku do spraw zgodności oraz zapewnia środki finansowe niezbędne do skutecznego wykonywania zadań oraz systematycznego podnoszenia umiejętności i kwalifikacji pracownika na tym stanowisku.
3. Zarząd Banku zapewnia funkcjonowanie systemu kontroli wewnętrznej w podmiotach zależnych.
4. Zarząd Banku podejmuje działania mające na celu zapewnienie ciągłości działania systemu kontroli wewnętrznej, w tym właściwej współpracy wszystkich pracowników w ramach funkcji kontroli oraz współpracy ze Stanowiskiem do spraw zgodności oraz Spółdzielnią w ramach realizacji funkcji audytu wewnętrznego, a także zapewnienie dostępu pracownikom realizującym te funkcje do niezbędnych dokumentów źródłowych, w tym zawierających informacje prawnie chronione, w związku z wykonywaniem przez nich obowiązków służbowych.
5. W przypadku wykrycia nieprawidłowości przez system kontroli wewnętrznej, Zarząd Banku podejmuje odpowiednie działania w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, w tym określone środki naprawcze i dyscyplinujące.

6. W ramach zapewnienia przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych Zarząd Banku:
  - 1) odpowiada za efektywne zarządzanie ryzykiem braku zgodności, rozumianym jako ryzyko skutków nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych;
  - 2) odpowiada za opracowanie Polityki zgodności, zapewnienie jej przestrzegania i składanie Radzie Nadzorczej Banku raportów w sprawie zarządzania ryzykiem braku zgodności;
  - 3) w przypadku wykrycia nieprawidłowości w stosowaniu Polityki zgodności, podejmuje odpowiednie działania w celu usunięcia tych nieprawidłowości, w tym środki naprawcze lub dyscyplinujące.
7. Zarząd Banku, nie rzadziej niż raz w roku, informuje Radę Nadzorczą Banku o sposobie wypełnienia zadań, o których mowa w ust. 6.

§ 9

Rada Nadzorcza Banku

1. Rada Nadzorcza Banku sprawuje nadzór nad wprowadzeniem i zapewnieniem funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej.
2. Rada Nadzorcza Banku monitoruje skuteczność systemu kontroli wewnętrznej w oparciu o informacje uzyskane od:
  - 1) Stanowiska do spraw zgodności,
  - 2) Zarządu Banku,
  - 3) Spółdzielni w ramach realizacji funkcji audytu wewnętrznego.
3. Rada Nadzorcza Banku dokonuje corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej I i II Poziomu, w tym corocznej oceny adekwatności i skuteczności funkcji kontroli oraz Stanowiska do spraw zgodności.
4. Ocena skuteczności i adekwatności realizacji funkcji audytu wewnętrznego jest realizowana wyłącznie przez Radę Nadzorczą Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.
5. Rada Nadzorcza Banku informuje Spółdzielnię o wynikach oceny, o której mowa w ust. 3.
6. W ramach zapewnienia przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych Rada Nadzorcza Banku:
  - 1) nadzoruje wykonywanie obowiązków przez Zarząd Banku, dotyczących zarządzania ryzykiem braku zgodności;
  - 2) zatwierdza Politykę zgodności Banku;
  - 3) co najmniej raz w roku ocenia stopień efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności przez Bank.

III. ZASADY COROCZNEJ OCENY SKUTECZNOŚCI I ADEKWATNOŚCI SYSTEMU KONTROLI WEWNĘTRZNEJ, DOKONYWANEJ PRZEZ RADĘ NADZORCZĄ

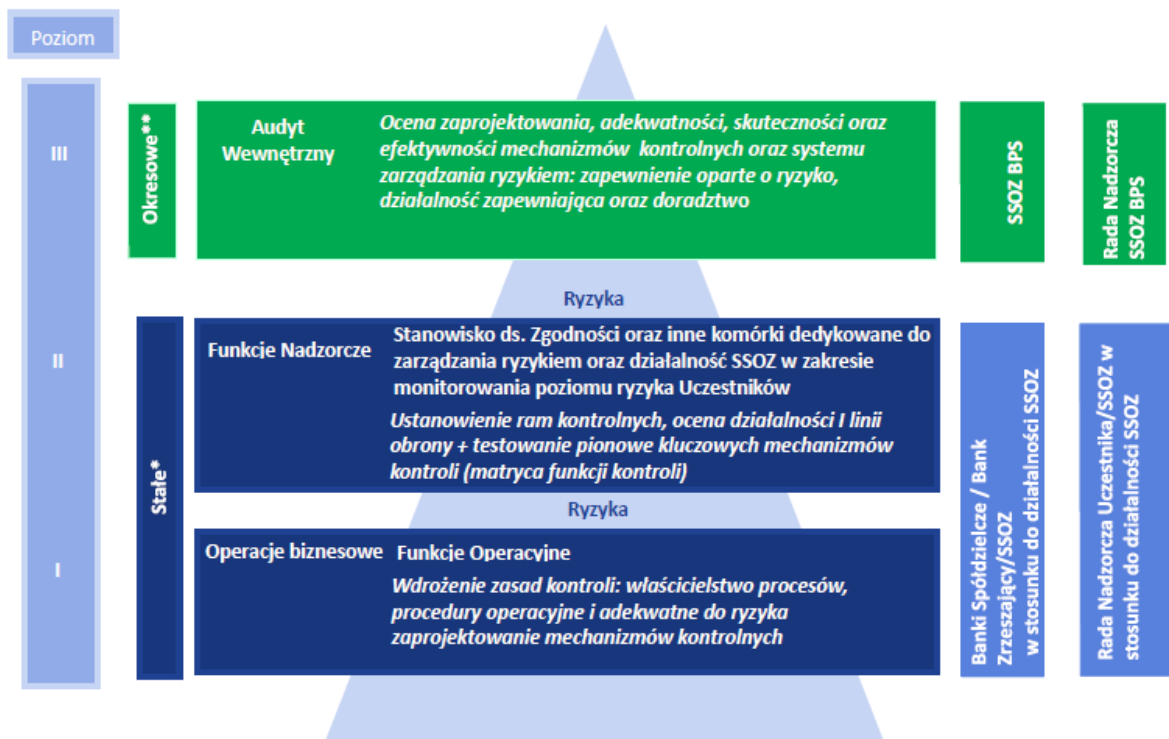
§ 10

1. Ocena, o której mowa w § 9 ust. 3, dokonywana jest w formie uchwały Rady Nadzorczej w oparciu o ustanawiane przez Zarząd i zatwierdzane przez Radę Nadzorczą kryteria oceny skuteczności i adekwatności systemu kontroli wewnętrznej.

2. Bank ustalił następujące kryteria oceny skuteczności i adekwatności systemu kontroli wewnętrznej:
  - 1) Na podstawie dokumentów ze Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS:
    - a) Osiągnięcie wskaźników określonych w Umowie SOZ BPS,
    - b) Realizacja WPN (jeżeli dotyczy),
    - c) Ocena SKW w Systemie Ochrony (aktualna),
    - d) Wynik oceny punktowej,
    - e) Wynik ostatniego badania audytowego,
  - 2) Na podstawie dokumentów z Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego:
    - a) Inspekcja KNF (aktualna),
    - b) Ocena nadzorcza BION (aktualna),
  - 3) Na podstawie przeglądu wewnętrznego dokumentacji Banku:
    - a) Wyniki kontroli / przeglądów / monitorowania realizowanych przez komórki wewnętrzne,
    - b) Realizacja zaleceń poaudytowych oraz zaleceń wynikających z ocen zewnętrznych, testowania pionowego i poziomego oraz zaleceń sformułowanych w wyniku inspekcji KNF,
    - c) Realizacja celów strategicznych,
    - d) Realizacja Planu finansowego,
    - e) Straty operacyjne,
    - f) Limity wewnętrzne,
    - g) Skargi Klientów do KNF,
    - h) Skargi Klientów do Banku,
    - i) Materializacja ryzyka reputacji.

Załącznik nr 1

Schemat Struktury Systemu Kontroli Wewnętrznej Banku Spółdzielczego w Suchej Beskidzkiej został oparty na wytycznych SSOZ BPS

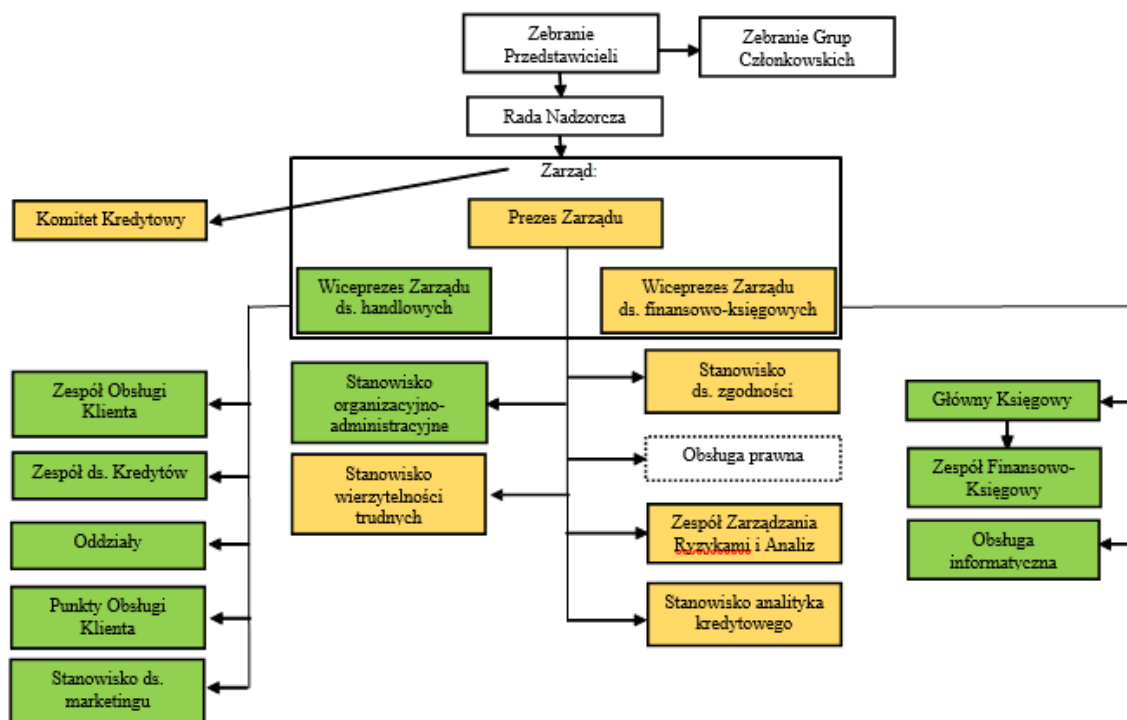
*Kontrole wpisane w przebieg procesu, wykonywane regularnie.

**Audyty realizowane przez komórkę audytu wewnętrznego w oparciu o Plan Audytu zatwierdzony przez Radę Nadzorczą Spółdzielni.

Załącznik nr 2

**Schemat Organizacyjny Banku Spółdzielczego w Suchoj Beskidzkiej
z uwzględnieniem podziału na linie obrony w ramach systemu kontroli wewnętrznej**

Oznaczenie kolorów na schemacie:

- komórki/jednostki organizacyjne należące do pierwszej linii obrony (P1)

- komórki/jednostki organizacyjne należące do drugiej linii obrony (P2)